

Asia: VN/34680/2022

Lausuntopyyntö Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit alatyöryhmän 1. Rikollisuus ja rikosasioiden käsittely sekä rangaistukset ja niiden täytäntöönpano ehdotuksista

-

2. Kommentit alatyöryhmän 2. Siviiliasioiden käsittely, sovittelu ja vaihtoehtoiset riidanratkaisukeinot ehdotuksista

Oikeusministeriö on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista. Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Suomen Yrittäjät kannattaa alatyöryhmän tavoitetta joutuisasta, varmasta, kohtuuhintaisesta ja laadukkaasta siviiliprosessista.

Oikeudenkäyntiin liittyvä kuluriski estää usein yritystoimintaan liittyvän riita-asian viemisen tuomioistuimen ratkaistavaksi. Näemme tämän ongelmallisena yrittäjän oikeusturvan kannalta. Pk-yritysten mahdollisuutta saattaa riita-asiat tuomioistuimen käsiteltäväksi tulee helpottaa ja sovittelumenettelyjä tulisi hyödyntää nykyistä enemmän. Erityisen ongelmallinen riski oikeudenkäyntiin liittyvästä kuluriskistä on pienten riita-asioiden kohdalla, sillä oikeudenkäyntikulut ovat pienissä riita-asioissa usein kohtuuttomia suhteessa riidan rahalliseen merkitykseen.

Kuluriskin lisäksi tuomioistuinten resurssien puute voi estää yritystoimintaan liittyvän riita-asian viemisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Pitkät käsittelyajat ja jutturuuhkat pitkittävät ratkaisun saamista, eikä yritystoiminnassa ole mahdollisuutta tuhlata resursseja ja odottaa pitkään asian ratkaisua.

Katsomme, että erityisesti pienten riita-asioiden viemistä tuomioistuimen ratkaistavaksi tulee helpottaa. Oikeusministeriö onkin asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella ehdotus pienten riita-asioiden menettelyksi. Yksinkertaistettua oikeudenkäyntimenettelyä on tarkoitus soveltaa häätöä ja huoneenvuokraa koskevissa asioissa. Kevennetty menettely tulisi seuraavaksi ulottaa häädön ja huoneenvuokran ulkopuolelle muihinkin pieniin riita-asioihin.

Nostamme esille myös aineettomia oikeuksia koskeviin tuomioistuinriitoihin liittyvän erityisen suuren kuluriskin, jota pahentaa entisestään markkinaoikeuden yleisiä tuomioistuuksia korkeammat oikeudenkäyntimaksut, jotka voivat toimia esteenä asian saattamiselle markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Erityisesti tavaramerkin rekisteröimistä koskevassa valitusasiassa markkinaoikeuden oikeudenkäyntimaksu käytännössä estää oikeudenkäynnin, sillä asianosaisen on edullisempaa jättää valitus tekemättä ja tehdä uusi tavaramerkkihakemus.

Oikeuden saatavuus ei välttämättä toteudu myöskään julkisten hankintojen kohdalla. Markkinaoikeudessa käsiteltävissä julkisia hankintoja koskevissa asioissa maksun suuruus on sidoksissa hankinnan arvoon. Suuri oikeudenkäyntimaksu voi muodostaa kynnyksen muutoksenhauille, erityisesti silloin, kun kyseessä on pieni yritys.

Suomen Yrittäjät kannattaa alatyöryhmän ehdottamaa selvitystä siitä, tulisiko tuomioistuinsovittelujärjestelmä ulottaa myös markkinaoikeuteen riita-asioiden käsittelyyn.

Katsomme, että tuomioistuinsovittelu tulee ottaa soveltuvin osin käyttöön myös markkinaoikeudessa. Sovittelussa on monia etuja osapuolille. Sovittelu on edullisempi vaihtoehto kuin täysimittainen oikeudenkäynti. Tuomioistuinsovittelu on myös ennalta-arvattavampi ja joutuisampi vaihtoehto. Myös osapuolten vaikutusmahdollisuudet sovittelun kulkuun ja sovinnon ehtoihin puoltavat tuomioistuinsovittelun laajentamista. Lisäksi esimerkiksi yhteistyön jatkuminen osapuolten välillä on todennäköisempää, sillä rakentava keskusteluyhteys on usein syntynyt jo sovittelun aikana.

3. Kommentit alatyöryhmän 3. Hallinto-oikeudelliset asiat ja erityistuomioistuinasiat ehdotuksista

-

4. Kommentit alatyöryhmän 4. Oikeudellinen neuvonta ja avustaminen ehdotuksista

-

5. Kommentit alatyöryhmän 5. Täytäntöönpano ja Ulosottolaitoksen toiminta ehdotuksista

-

6. Kommentit alatyöryhmän 6. Hallinto-, henkilöstö- ja koulutusasiat ehdotuksista

-

7. Muita huomioita Oikeuslaitostyöryhmän alustavista toimenpide-ehdotuksista

-

Nurmela Niko
Suomen Yrittäjät ry